

KIS NAP

KÖVECSKE A CZIPŐBEN. (lásd 383. l.)

ELBESZÉLÉSEK A KANDALLÓ
MELLETT.

VI. — A fekete galamb.

EGÉSZ éjjel fejemben forgott a fekete galamb s másnap, midőn a kertben játszottunk, így szól-
tam Klárához :

„Oh, ha egy fekete galambom volna, mily boldog volnék! Kapnék érte egy-két ezer forintot s kiségi-
teném szüleimet a bajból.“

„Az pompás volna,“ szóló Klára.

„Én is hallottam, hogy atyád minden pénzét elvesztette a bányákban.“

„Igen, és én annyira félek, hogy szükségét szenvednek. Már egy hete nem tudok rólok semmit. Vajjon lehetne-e valahogy szert tenni egy fekete galambra? Azt hiszem, nem igen van itt közel e vidéken.“

„Bizony aligha, mert akkor valaki már elvitte volna ahoz a furesa urhoz, hogy egy pár ezer forintot kapjon érte,“ szóló Klára.

„Mondok valamit,“ szóló közbe Béla. „Van egy jó gondolatom.“

„Halljuk! halljuk!“

„Tehát figyeljétek. Az öreg Erzsók néninek van egy tiszta fehér galambja. Szerezzük meg azt a galambot, festjük be feketére s aztán adjuk el annak a galambkedvelő urnak.“

„Ah! pompás! pompás! Nagyon jó gondolat!“ kiáltoztunk mindnyájan.

„De hogy szerezzük meg a galambot?“ kérdé Katicza.

Béla egy ideig gondolkozott, aztán

így szóló: „Nekem van hatvan krajczárom. Mennyi pénzed van, Klárka?“

„Van negyven krajczárom.“

„Van tehát épen egy forintunk. Azt hiszem, Erzsók néni szívesen ideadja a galambot egy forintért.“

„Oh, köszönöm,“ szóló én; „és ha kapok a galambért egy pár ezer forintot, majd kaptok ti is belőle.“

Béla azt mondta, hogy mindjárt a délutáni leczke után hozzá fogunk a munkához.

„És mivel fogjuk befesteni?“ kérdé Klára.

„Van a festőszekrényemben fekete festék, hát azzal,“ szóló Béla.

„Az nem elég fekete; aztán azzal nagyon nehéz bánni, és kevés is volna egy egész galambra.“

„Hát keresünk mást . . . tudom már. A papa szobájában van egy nagy üveg tinta, azt kiöntjük egy táliba s ebbe beteszszük a galambot. A tintát aztán viszatöltjük az üvegbe.“

„Igy jó lesz,“ szóló mindnyájan.

Szinte örültünk már előre mindnyájan a dolognak s alig vártuk, hogy hozzáfoghassunk. A délutáni leczke után mindjárt meg is kezdtük a munkát; Béla kihozta a tintás üveget, aztán sietett Erzsók nénihez a galambért; mi pedig azalatt kerestünk egy nagy tálat, beleöntöttük a tintát és vártuk Bélát. Jó ideig tartott, míg Béla megjött, kezében egy kis kosárral s ebben a galambbal.

(Vége következik.)

A M

FALUR
táncz
a gye

itt-ott eg
majmocs

Han

Mariska
dön odaj
nak ad a
Mariska
nak, mely
Jól is f
sok táncz

A

A HAL
uszás
bárm

egészen e
rak repü

Mont

jómódu p
francia
első kisé
mely nap

5—7000

lék e ki
kacsát s e

mely álla
tek a föl

tehát egy
valának.

emelkedte

t. i: Pil
marquis.

kedtek, n
gyúlt, de

tania s ig
ségben ér

A M

melyben
Montg

A MAJOMTÁNCZOLTATÓ.

(Képpel a 380 l.)

FALURÓL falura jár a kis talján fiu és tánczoltatja tudós majmát, mely fölött a gyermekek jól mulatnak. A fiu kap itt-ott egy pár krajczárt, de a szegény majmocska, az bizony sovány kosztón él.

Hanem ma jó napja van. A kis Mariska épen ozsonnált a tornáczon, midőn odajött a majomtánczoltató; a fiunak ad a mama egy szép fényes hatost, Mariska pedig odaadja almáját a majomnak, mely már tartja kezét, hogy elkapja. Jól is fog ám neki az ozsonna esni a sok tánczolás után.

A LÉGHAJÓKRÓL.

(Képpel a 376 és 377. l.)

AHALTÓL megtanulta az ember az uszást. Megkivánta a repülést is. De bármintohajtotta is ellesni a madártól, egészen ez nem sikerült neki. A madarak repülését léghajó segítségével utánozta.

Montgolfier József és István, két jómódu papirkereskedő Annonaiben, Lyon francia város mellett: tették meg az első kísérletet 1783-ban, június 5-én, mely napon léggömböt bocsátottak föl 5—7000 lábnyi magasságba. Később ismétlék e kísérleteket s egy bárányt, egy kacsát s egy tyúkot küldöttek föl a magasba, mely állatok szerencsésen ismét lekerültek a földre. Az első valódi léghajósok tehát egy bárány, egy kacska s egy tyúk valának. Az első emberek, kik léghajóval emelkedtek a levegőbe, francziák valának, t. i: Pilatre de Rozier és d'Arlandes marquis. Páris fölé 3000 lábnyira emelkedtek, midőn léghajójuk véletlenül meggyúlt, de a tüzet Pilatrenek sikerült eloltania s így a merész léghajósok jó egészségben érkeztek le a földre.

A Montgolfier fivérek léghajóját, melyben a levegőt tűz által ritkították, **Montgolfiernek** nevezték. Nem

sokára azonban Charles tanár Párisban rájött, hogy a léggolyókat az épen akkor felfűzőzött vizeny-légszeszel (hydrogen-nel) lehet megtölteni, mely légnem a közönségesnél 14 és félszer könnyebb. Az ily léggömböket meg, feltalálójuk neve nyomán, Chaliereknek mondák. Legnevezetesebb légi utja Charles tanárnak 1783. december 17. volt, midőn egy Robert nevezetű urral néhány perc alatt, a párisi tuileria-kertből 6000 lábnyira emelkedett föl. Ezen magasságban megmaradt vagy másfél óráig: ekkor a léggömb alászállni kezdett és Robert elhagyta azt. Ezáltal 130 fonttal megkönnyülve, a gömb ismét fölemelkedett és husz perc alatt 9000 lábnyira röpült. — Mindössze 10,500 lábnyi magasságot ért el és Charles szerencsésen ismét leért a földre. — A későbbi léghajósok közt különösen a francia Blanchard méltó az említésre, ki 60-nál több légutazást tett. Halála után neje folytatá az utazásokat, de ezek életébe kerültek a merész nőnek. Az angol Charles Green volt az első, ki a vizeny-légszeszt a kőszén-légszeszszel (azzal, melylyel a nagyobb városok vannak világítva) pótolá. Greennek leghiresebb utja volt Londonból a tengeren át a nassau Weilburgba 1836-ban, mely 90 mérföldnyi utat 19 óra alatt tette meg.

A legnagyobb léggömböt alkotá a francia Nadar; a hajó neve „le Géant“ (az óriás) vala. Nadar e hajóval 1867-ben Párisból Belgiumba utazott. Többet magával volt, kik közül néhányan tetemesen megsérültek. A legközelebb lezajlott porosz-francia háboru alatt a léghajóknak nagy szerep jutott. — Ezek hordák az ostromolt Párisban benrekedt atyák és fivérek leveleit az illető családtagokhoz. Egy lelkes francia hazafi, **Gambetta**, meg léghajón menekült Párisból Toursba, mialatt a poroszok utána lövöldöztek, de szerencsére nem találták.

VAD RUCZÁK. (lásd 379. l.)

NEVELŐ ANYA. (lásd 383. l.)

MIKOR ÉN MÉG ISKOLÁBA JÁRTAM!

MIKOR én még iskolába jártam s mindenki Laczikának nevezett: sokszor nagyon-nagyon szerencsétlen voltam, mert tanulni iskolába menni kellett. — Gyakran mondta nekem Paulina kisasszony, az öreg nevelőnő: „Majd meglátod, Laczi, ha nagyra nősz és megpróbálsz az élet gondjait, megemlékezel még az iskolai időkre s azt fogod mondani, hogy ezek voltak legboldogabb napjaid.“ Ezt többször mondta, de én sohasem akartam hinni. Pedig most, hogy eszembe jutnak szavai, melyek oly igazak voltak — oly kellemes most visszaemlékezni az iskolai boldog napokra!

Paulina kisasszonynak magántanintézete volt s fiúk és leányok együtt tanultak ott; én kis koromtól oda jártam s bizony már nagyocska voltam, midőn szüleim még mindig oda küldtek, azt mondván, hogy Paulina kisasszony tanintézetében nagyon jól tanítanak. Igaz is volt.

A tanulók közt volt egy jó pajtásnőm, a kis Berta, ki mindig mellettem ült. Berta nagyon, nagyon jószívű leányka volt, bár azt meg kell vallanom, hogy a tanulásban nem nagyon tűnt ki; de akkor én ezt nem vettem tőle rossz néven, mert mindig megosztotta velem almáját, pogácsáját, szóval együtt voltunk mi minden jóban és rosszban. Így

történt egyszer velünk a következő eset is.

Az iskolaterem, hosszú, tarkára festett szoba volt, mely Paulina kisasszonynak egyuttal lakószobája is volt. Volt benne három támlás-zék, néhány könyves polcz, egy-két asztal, egy nagy ketyegő óra, mely épen velem szemben függött a falon, — és a padok, melyeken mi ültünk. A falban pedig volt egy falszekrénynek ajtaja, mely azonban mindig csukva volt. Minden volt, csak — ágy nem.

Hol aludt a tanítónő? Csak nem a földön? kérdeztük egymástól. Berta azt mondta ugyan, hogy a kisasszony soha sem alszik, hanem egész éjen át mindig pénzét olvasgatja, de ezt nem hittük.

Egy napon leczke közben néhány percze szünidőt kaptunk; a tanítónő kiment s azt mondta, hogy öt percze mulva visszajő.

„Mégis csak szeretném tudni, mi van abban a falszekrényben“, szolt Kurta Pista, egy igen gonosz pajkos fiu, ki minden rossz csiny intézője volt. A kulcs benne volt a szekrény ajtóban, s én nem tudtam ellenállni a kísértésnek.

„Benne a kulcs, kinyithatjuk és megnézhetjük“, szoltam én.

„Nyisd ki, ha mered“ szolt, Pista. Én most már csak azért is kinyitottam s alig huztam félre az ajtót, egész csomó ágynemű, párna, paplan hullott ki a falszekrényből, utána pedig mindenféle fehér ruha. Berta is oda jött s egy nagy fehér fejkötőt

fejére té
sétálgat
mulatsá
hogy az
egyszer
rettenet

Vol

Pista,
csinyt,
baja se
szöglet
nem,
rettentő

A

haragos
szinte
kor na
az öre
jól kel
legyen

leczkér
került
hogy
kissé

is és
tanítón
valami
Ekkor
vonalo
s ráüt
vafaka
föleme
birtam
pajtás
ragadt
törtem

A

iskola
de mé

fejére téve. nagy multságunkra végig sétálgatott vele a szobán. De a nagy multságban megfedkezünk arról, hogy az öt percznyi idő elmúlt s egyszerre csak belépett a tanítónő s rettenetes haraggal közénk csapott.

Volt ám akkor riasz és rettegés. Pista, ki tulajdonképen okozta a csinyt, már a padban ült és semmi baja sem lett; nekem a szoba egyik szögletében fél óráig kellett térdelnem, Berta pedig büntetésül egy rettentő nehéz számadást kapott.

A tanítónő másnap is nagyon haragos és szigorú volt s mindnyájan szinte remegtünk az iskolában. Ilyenkor nagyon nehéz volt kedvét találni az öreg kisasszonynak, s ugyancsak jól kellett tudni a leczkét, hogy meg legyen elégedve. Én jól tudtam a leczkémet, de mikor szegény Bertára került a sor, akkor mindjárt láttam, hogy baj lesz. Berta különben is kissé nehezen tanult, most még félt is és sehogy sem tudott felelni; a tanítónő háromszor is kérdezett tőle valamit, s Berta mindig rosszul felelt. Ekkor a tanítónő felemelte a nagy vonalozót, mely épen kezében volt, s ráütött Bertára, ki hangosan sírvafakadt. A tanítónő még egyszer felemelte a vonalozót — de én nem bírtam eltűrni, hogy az én jó kis pajtásnőmet bántsák, kiugrottam, megragadtam a vonalozót és darabokra törtem.

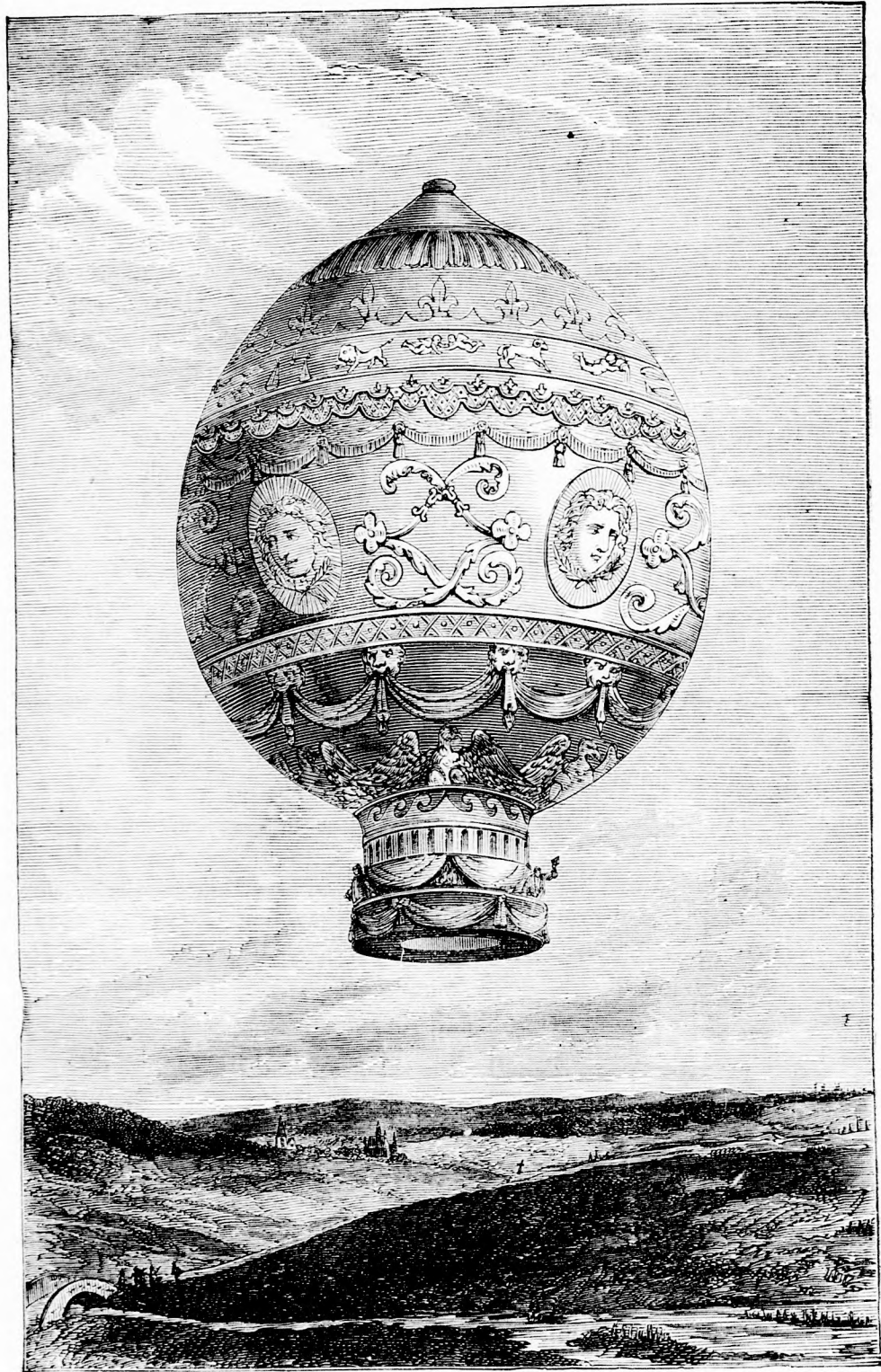
A tanítónő, Berta és az egész iskola bámult e vakmerőség fölött, — de még magam is. Mikor első felin-

dulásom elmúlt, azt vártam, hogy rögtön kicsapnak az iskolából; de a tanítónőt annyira meglepte vakmerőségem, hogy némán bámult reám, Berta is megszűnt sírni és csodálkozva nézett hol reám, hol a tanítónőre, én pedig valami hősnek képzeltem magamat. Hanem azért mégis attól tartottam, hogy büntetést kapok, vettem tehát kalapomat s haza mentem.

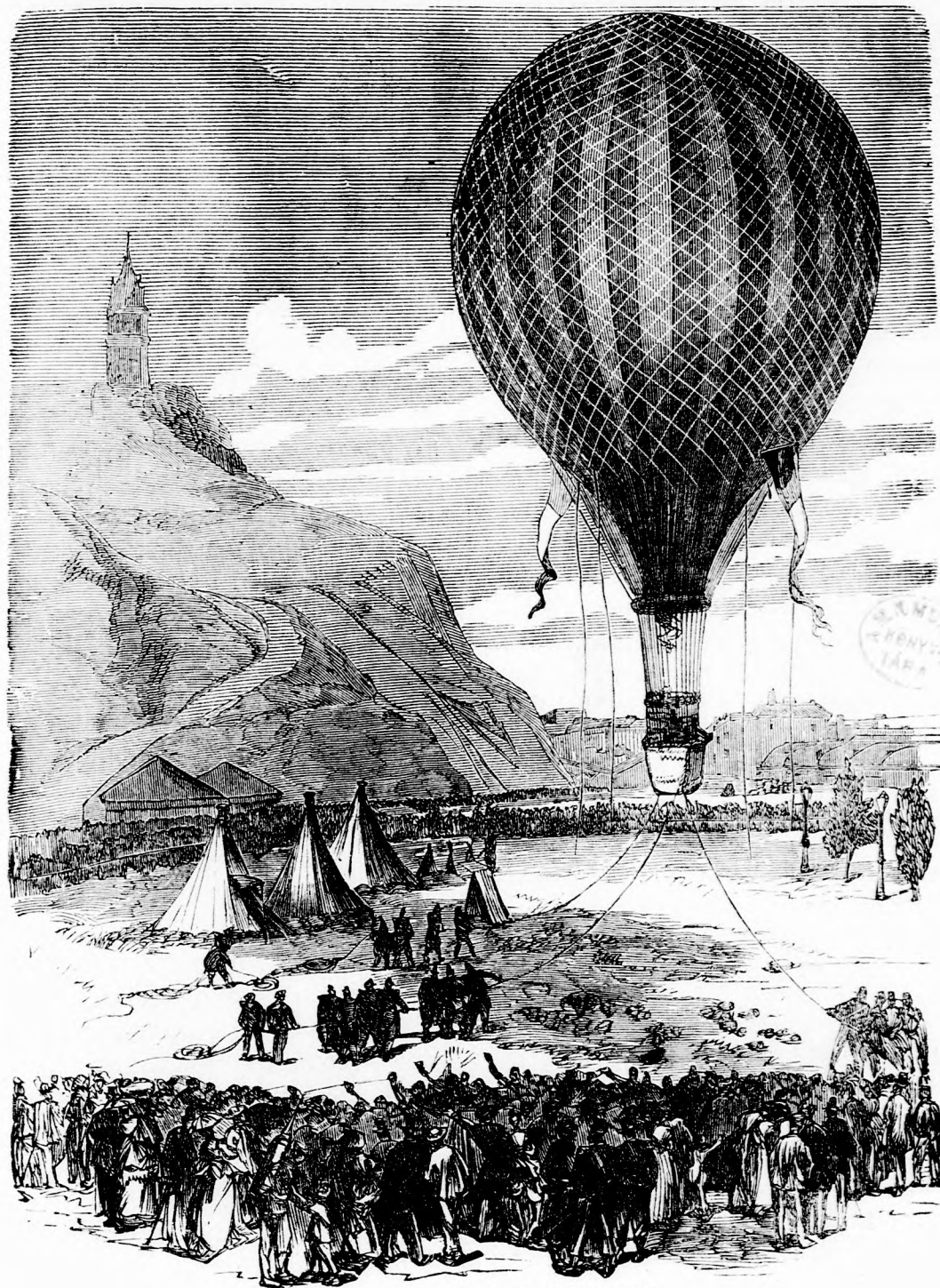
Otthon elbeszéltem a történeteket atyámnak s azt vártam, hogy majd ilyenképen fog szólni: „Derék, hős fiu vagy!“ Hanem e helyett atyám nagyot nevetett s azt mondta: „Ugy látom, már kissé nagy vagy; más iskolába foglak küldeni.“ És csakugyan vissza sem mentem többé Paulina kisasszony intézetébe, hanem más iskolákba jártam.

Évek múlva, mikor már nagy lettem, bajuszom, szakállam volt, egy táncvizigalomban találkoztam Bertával, ki szép, derék leány lett. — Visszaemlékeztünk iskolai időnkre s mindketten megvallottuk, hogy azok legboldogabb napjaink voltak. Szegény öreg Paulina kisasszony már rég meghalt, de mikor az élet bajai és gondjai rám nehezdednek, sokszor eszembe jut jóslata, hogy addig vagyunk csak boldogok, míg gyermekek vagyunk és nem kell küzdenünk az élet viszontagságaival.

RÉGI LÉGHAJÓ. (lásd 371. l.)

UJABB LÉGHAJÓ. (lásd 371. l.)

A TÜRELEM — RÓZSÁT TEREM.

KEDVES mama, én már nem birom tovább; én nem tanítom többé Károlyt, ő olyan makacs, oly ostoba, nem tud semmit megtartani az eszében. Mindig „b“-nek mondja a „p“-t, „l“-nek az „r“-t, ma egész óráig bajlódtam vele, de hiába. — Én nem tanítom többé.“

Igy szólt Nellike, egy körülbelül tíz éves leányka. Néhány nap előtt maga ajánlkozott, hogy megtanítja kis testvérét az abécézére s eleinte türelmes is volt a kezdő tanulóval; de mikor a kis fiúnak nehezen ment a tanulás, Nellike csakhamar beleunt és sokszor úgy végződött a lecke, hogy a tanító és tanuló is egyformán sirvafakadtak. A második héten Nelli a fentebbi szavakkal lépett be anyjához.

„Hogyan, Nelli, hát ily hamar beleuntál? Nem tudsz kissé türelmes lenni Károlyka iránt? Oly hamar elveszted bátorságodat?“ kérdé anyja.

„De mikor Károly oly hanyag, úgy nem tud vigyázni!“ szólt Nellike.

„Jöszte közelebb, Károlykám, jöjj kis fiam.“ Egy kis négy-öt éves göndörhaju fiúcska lépett elő s anyja ölébe rejté arcát.

„Roszat hallok felőled, Károlykám, Nelli azt mondja, hogy nem akarsz tanulni. Igaz?“

„Én akarnék, kedves mama,“ szólt félig sirva a kis fiúcska, „de

Nelli olyan türelmetlen, mindjárt megharagszik, úgy hogy sirnom kell,“ s a kis vitéz majd sirva fakadt ismét.

„Hát ha Nelli nem volna haragos, megpróbálnád szépen a tanulást?“

„Meg“, szólt Károlyka, de nagyon kétséges hangon.

„No 's tehát, Nellikém, látod, Károlyka igéri, hogy fog tanulni; próbáljátok meg még egyszer; ha jól sikerül, Károlyka kap mézes kenyeret, neked pedig, Nellikém, elmondok egy kis történetet.“

A gyermekek nagyon megörültek az ígért jutalomnak, kivált Nellike, ki nagyon szerette a szép történeteket hallgatni. Hozzáfogtak tehát ismét a nagy munhához és egy fél óra múlva Károlyka már nagyon szépen el tudott mondani néhány betűt. Meg is kapta a jó mézes kenyeret, Nelli pedig anyjához sietett, hogy az ígért szép történetet meghallgassa. Anyja nem is késett s azonnal hozzákezdett s így szólt:

Messze, messze innen, Ázsiában nagyobbbrészt még pogány, vad népek laknak, kik között még a tudatlanság uralkodik s hol a gyermekek jó formán minden nevelés nélkül nőnek fel. Mi tőlünk és más országokból is jámbor, önfeláldozó emberek, missionariusok, elvándorolnak oda s igyekeznek tanítani a népet, mely azonban sokszor megöli tudatlanságában és vak gyűlöletében jötevőit.

Londonban élt egyszer egy derék nő, Thompson asszony, ki sokszor hallotta, mily vadul nőnek fel e pogány

népek közt a gyermekek; elhatározta, hogy oda megy közéjük és egész életét a pogányok tanítására szenteli. Összeszedte minden vagyonát, elutazott Beirutba, Syria egyik főbb városába, (keressétek meg a mappán) s legelőször is megtanulta a bennszülöttek nyelvét, hogy tudjon velök beszélni. Azután vett egy házat, berendezte iskolának és keresett gyermekeket, a kiket tanítson. Kezdetben csak tizenkét gyermek találkozott az egész városban s ezeket kezdte a derék nő oktatni; eleinte bizony nehezen ment, de el volt tökéelve minden akadályt legyőzni s a kis török és arab gyermekek lassanként kedvet kaptak a tanulásra, kezdtek gondot fordítani a tisztaságra, szépen beszéltek, illdelmesek, engedelmesek, szelídek lettek, tudtak írni, olvasni, számolni, sőt a földrajzból, történelemből is, úgy hogy szüleik, kik minden nevelés nélkül nőttek föl, bámulva látták, hogy kis gyermekeik többet tudnak, mint az öregek. Nem sokára annyian vitték gyermekeiket a derék angol nő iskolájába, hogy be sem fogadhatta többé mindnyájukat.

De nemcsak a gyermekekre volt hatása az oktatásnak, hanem a gyermekek által a szülőkre is. Egyszer egy leányka, ki szintén látogatta az iskolát, beteg lett s látni kívánta a jó tanítónőt, kít a gyermekek mind nagyon szerettek. Thompson asszony tehát elment a török családhoz s ott a beteg kis leány ágyánál néma szomorúságban, könyezve találta az atyát,

az anya pedig így szólt Thompson asszonyhoz, midőn ez távozott: „Oh asszonyom, mily csodás jó hatást gyakorolnak az ön tanításai! Tavaly, mikor egy leánykánk meghalt, férjem szinte őrjöngött bánatában, tört, zuzott mindent, úgy hogy nem lehetett közelében megmaradni; most csendesen türi a csapást, hogy kis leányunk baldoklik s pedig csak azért, mert midőn leánykánk az ön iskolájából hazajött, mindig elmondta, a mire ott tanították s nem csak leányom, de férjem is szelid, türelmes lett lassanként.“

Látod, Nellikém, ez alig volt idősebb leányka, mint te, és mit tudott véghez vinni.

(Vége következik.)

VAD RUCZÁK.

(Képpel a 372. l.)

KEDVES, derék madarak! Ugy-e bár, ismeritek mindnyájan. Hogy ne! Mikor ott látjátok őket mindennap a kenderes tó partján, az öreg fűzfa tövében, honnan nagyhápogva rebbenek föl, ha a vadász közeledik fegyverével. Csak most ne bántsa szegényeket, mert most szép pöttyes tojásokkal van tele fészkek és boldog előérzetében a szülői örömöknek, ott csevegnek egymással azokról a piezi vad ruczákról, melyek néhány nap múlva már ki fognak bújni a héjból s egy-nest, anélkül hogy erre papától mamától engedelmet kaptak volna, neki fognak menni a víznek. De hiszen, ez az ő legkedvesebb elemök. Télen, ha befagy is alattuk a víz, nem költöznek el onnan, hanem a sűrű nádasokba veszik magukat és ott fészkelnek míg ismét kienged a zord idő.

A MAJOMTÁNCZOLTATÓ. (lásd 371. l.)

A NEFELEJTS.

JÁTSZANI elindulának
 Jani és Pető,
 Nefelejtsre most akadni
 Valjon lehető?

„Megvan!” így kiált az egyik
 „Itt a kis virág!
 Nézd finom kis kék feje a
 Fűvön látszik át!”

S megfogá kemény kezével
 Gyöngé szirmait —
 Szegény, gyöngéd kis virágszál
 Búsán állt itt.

S kését rántva Jani gyorsan
 Im neki szegül —
 Kis nefelejts kérleli őt
 Olyan szelidül.

„Ha letépjük, ma hervad el
 S eltapossa láb —
 Nem bántalak nefelejtssem
 Csak virulj tovább!”

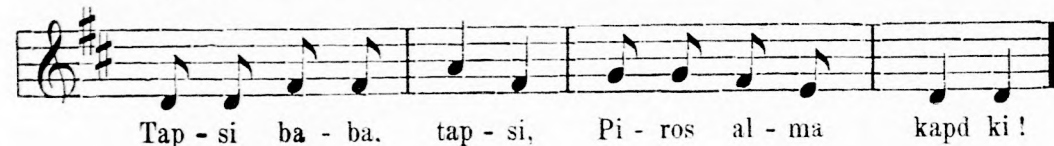
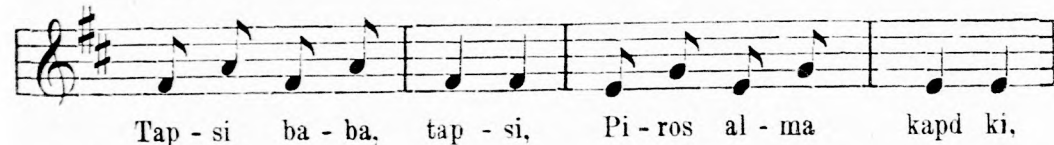
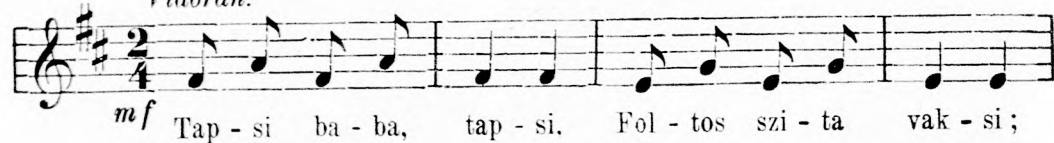
Jani, Pető örültek hogy
 Ezt határozzák —
 S tovább virul ott a fűben
 A kedves virág.

A KIS ZSUZSIKA DALAI.

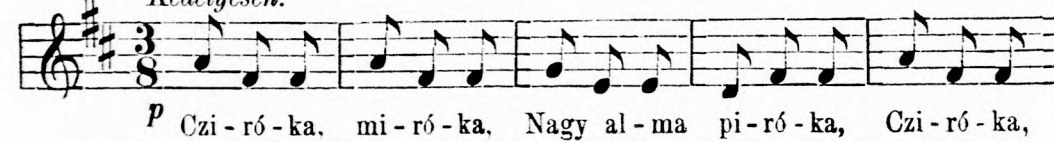
Szövege a „KIS LAP”-ból.

Dallama SAMU bácsitól.

Vidoran.

Kedélyesen.

Élénken.

Ha meg-e-szi, er-re sza-lad, Er-re sza-lad, itt meg-a-kad.

f Fogd meg, verd meg, Pi-ros al-ma edd meg,

Fogd meg, verd meg, Pi-ros al-ma edd meg!

NEVELŐ ANYA.

(Képpel a 365. l.)

VOLT nekünk szép kis madárkánk
Sárga tollu, füttyös, falánk.
Kis fészkevel nem is gondolt
Sokszor fél nap is távol volt.
Egyszer csak a pap macskája
A köcsögfáról levágta.
Meghalt szegény — ne szóljuk meg.

Hanem maradt ám sok gyermek.
Baj mikor a gyomor koplal —
Síttak ríttak éjjel nappal.
Öten voltak piczi árvák
Kis szájukat kitátották.
De mikor nem volt mit enni,
S ha is — szájukba betenni.
A morzsát nem akadt senki.

Mina néni egy nap végre
Figyelt a bús csicsérgésre.
Nézett, nézett, — végre, végre
Rájött az árvák fészkére.
„Ej ti szegény kis csipaszok!
Hamar, hamar — széket hozok.
Viszlek, egy perczig sem kések —
Ej ti szegény teremtések!
S nénénk, az a kedves Mina
Megetette, megittatta

Ápolgatá, takargatá
Fészük is tatarozgatá
S addig nevelgeté őket
A mig szépen fel nem nőttek.
S megörültek, ugy örültek
Hogy a fára fölrepültek.
S fa hegyéről azt danolták
Eldanolták ezt a nótát:
„Áldás legyen télen-nyáron
A mi nevelő-anyánkon!”

KÖVECSKE A CZIPŐBEN.

(Képpel a czimlapon.)

EJ NO, mi van a czipőben?
Ugyan mi a kő lehet?
Kő biz az — mármint kövecske
A mi győtör engemet.

Sohse' tudom megérteni
Hogy került az idebe!
Soha biz éu. Hadd ni'm tehát
A czipóm hadd vetem le.

Kis kövecske! — csakugyan az
Ugy-e jól sejtettelek!
Czoki, lódulj a czipőmből —
Hogy a macska enne meg!

ÁLLATOK GYÜLÉSE.

VALLJON' MIT FOGNAK HATÁROZNI EGYMÁS KÖZT ?

Kiadatott és nyomatott a Deutsch-féle könyvnyomda és kiadói részv.-társ. intézetében, Pest Józseftér 6. sz.

Felelős szerkesztő: Forgó János. — Ára negyedévre 1 frt.

➡ Megjelenik hetenkint egyszer 16 oldalon. ➡